

(สำเนา)
เลขรับ ๔๕/๒๕๖๗ วันที่ ๒๙ ก.พ. ๒๕๖๗
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สภาผู้แทนราษฎร
ถนนสามเสน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเสนอญัตติตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๓๑ ให้รัฐสภามีมติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ
พิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๐ (๒)

กราบเรียน ประธานรัฐสภา

อ้างถึง หนังสือสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ที่ สผ ๐๐๑๔/๑๓๓๑ ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗
เรื่อง ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช (แก้ไขเพิ่มเติม
มาตรา ๒๕๖ และเพิ่มเติมหมวด ๑๕/๑ การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่)

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช (แก้ไขเพิ่มเติม
มาตรา ๒๕๖ และเพิ่มเติมหมวด ๑๕/๑ การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่) นายชูศักดิ์ ศิรินิล
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะ ผู้เสนอ

ด้วยข้าพเจ้า นายชูศักดิ์ ศิรินิล กับคณะซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๑๒๓ คน
ได้ใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๖ (๑) และ (๒) เสนอญัตติ
ขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ โดยจัดทำเป็นร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..)
พุทธศักราช ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย เสนอต่อประธานรัฐสภา เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๗ โดยมีหลักการ
แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและเพิ่มเติมหมวด ๑๕/๑ การจัดทำ
รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ต่อมาวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีหนังสือที่อ้างถึง
แจ้งว่าประธานรัฐสภาได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้มีหลักการในการเพิ่มเติมหมวด ๑๕/๑
การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ย่อมเป็นการยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
จึงมิใช่ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมตามที่ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยไว้ ตามนัยคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๖๔
ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๔ ซึ่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๑ วรรคสี่
คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีผลผูกพันรัฐสภา ประกอบกับประธานรัฐสภาจะบรรจุร่างรัฐธรรมนูญ
แก้ไขเพิ่มเติมเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาได้ตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๑๑๙ นั้น
จะต้องเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเป็นรายมาตรา เมื่อร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับนี้ไม่ใช่
ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ดังนั้น ประธานรัฐสภาจึงไม่สามารถบรรจุ
ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาได้

(โปรดพลิก)

การที่ประธานรัฐสภาไม่บรรจุร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมซึ่งข้าพเจ้ากับคณะได้เสนอญัตติเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๖ (๒) ถึง (๘) นั้น เท่ากับประธานรัฐสภาเห็นว่ารัฐสภาไม่มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว แต่ข้าพเจ้าเห็นว่าร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับดังกล่าวข้างต้น เป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๖ (๒) และการเสนอญัตติของข้าพเจ้าและคณะก็เป็นไปตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๖๔ จึงขอที่ประธานรัฐสภาจะบรรจุร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาและรัฐสภามีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้นได้โดยมีเหตุผล ดังนี้

๑. ตามคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๖๔ ศาลรัฐธรรมนูญไม่ได้วินิจฉัย ณ ที่ใดเลยว่าร่างรัฐธรรมนูญที่มีหลักการในการเพิ่มเติมหมวด ๑๕/๑ การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ มีใช้ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม

ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่ข้าพเจ้ากับคณะเสนอเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๖ (๒) ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๑๑๙ และคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๖๔ เป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเป็นรายมาตรา ซึ่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนี้ หากรัฐสภาพิจารณาเสร็จสิ้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามมาตรา ๒๕๖ (๒) ถึง (๘) ไม่ว่าจะมีการแก้ไขในมาตราใดหรือไม่ก็ตาม เมื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ก็ยังมีผลใช้บังคับอยู่ เพียงแต่มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๖ และเพิ่มบทบัญญัติหมวด ๑๕/๑ การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เข้าไปเท่านั้น มิใช่เป็นการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้นใช้แทนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ แต่อย่างใด

๒. การบรรจุร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมของข้าพเจ้ากับคณะเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาเป็นหน้าที่และอำนาจของประธานรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๐ และข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๑๑๙ และการที่รัฐสภาพิจารณาและลงมติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเป็นหน้าที่และอำนาจของรัฐสภาที่ต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๖ (๑๕) และ มาตรา ๒๕๖ (๒) ถึง (๘) และข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๑๑๓ ถึงข้อ ๑๓๕ และไม่ขัดต่อคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๖๔ แต่อย่างใด โดยศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของรัฐสภาในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ และการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ดังนี้

“การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ด้วยวิธีการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมให้มีหมวด ๑๕/๑ ย่อมมีผลเป็นการยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ อันเป็นการแก้ไขหลักการสำคัญที่ผู้มีอำนาจสถาปนารัฐธรรมนูญดั้งเดิมต้องการปกป้องคุ้มครองไว้ หากรัฐสภาต้องการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ต้องจัดให้ประชาชนผู้ทรงอำนาจสถาปนารัฐธรรมนูญออกเสียงประชามติเสียก่อนว่าสมควรมีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่หรือไม่ ถ้าผลการออกเสียงประชามติเห็นชอบด้วย จึงดำเนินการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ต่อไป เมื่อเสร็จแล้วต้องจัดให้มีการออกเสียงประชามติว่าเห็นชอบหรือไม่กับร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งเป็นการให้ประชาชนพิจารณาเนื้อหาของร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ แล้วจึงนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย เมื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว จึงนำประกาศใช้ เป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป อันเป็นกระบวนการจัดทำรัฐธรรมนูญตามครรลองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า รัฐสภามีหน้าที่และอำนาจจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ได้ โดยต้องให้ประชาชนผู้มีอำนาจสถาปนารัฐธรรมนูญได้ลงประชามติเสียก่อนว่าประชาชนประสงค์จะให้ มีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่หรือไม่ และเมื่อจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เสร็จแล้ว ต้องให้ประชาชนลงประชามติ เห็นชอบหรือไม่กับร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่อีกครั้งหนึ่ง”

๓. เมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า รัฐสภามีหน้าที่และอำนาจจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่จะเกิดขึ้นได้ก็เมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันให้มีบทบัญญัติ ที่ว่าด้วยการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ก่อน เนื่องจากไม่มีรัฐธรรมนูญฉบับใดที่จะบัญญัติถึงวิธีการจัดทำ รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ไว้ในรัฐธรรมนูญและการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันก็ต้องเสนอร่างรัฐธรรมนูญ แก้ไขเพิ่มเติมทำนองเดียวกับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมของข้าพเจ้ากับคณะ ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม แม้จะมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ก็ยังคงถือว่าเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ตามมาตรา ๒๕๖ (๒)

ดังนั้น ที่ประธานรัฐสภาเห็นว่าร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมของข้าพเจ้ากับคณะมิใช่ ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม จึงไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

๔. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญระบุถึงการทำประชามติเพียง ๒ ครั้ง สำหรับการทำให้ประชามติ ครั้งแรก ศาลรัฐธรรมนูญระบุเพียงว่า “หากรัฐสภาต้องการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ต้องจัดให้ประชาชน ผู้ทรงอำนาจสถาปนารัฐธรรมนูญออกเสียงประชามติเสียก่อนว่าสมควรมีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่หรือไม่” ศาลรัฐธรรมนูญไม่ได้ระบุว่าต้องออกเสียงประชามติก่อนบรรจุร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่มีบทบัญญัติให้ จัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภา หรือก่อนรัฐสภาพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ แก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวแต่อย่างใด

การที่ประธานรัฐสภาอ้างคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๖๔ ปฏิเสธไม่บรรจุร่างรัฐธรรมนูญ แก้ไขเพิ่มเติมของข้าพเจ้ากับคณะเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาเท่ากับอ้างว่าบรรจุร่างรัฐธรรมนูญ แก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเข้าระเบียบวาระการประชุมไม่ได้ และรัฐสภาพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้นไม่ได้ หากยังไม่มี การออกเสียงประชามติว่าประชาชนประสงค์จะให้ มีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ทั้ง ๆ ที่ศาลรัฐธรรมนูญ มิได้วินิจฉัยเช่นนั้นเลย และหากถือตามความเห็นของประธานรัฐสภาจะเป็นผลให้การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ต้องทำประชามติถึง ๓ ครั้ง คือ ครั้งที่หนึ่งก่อนบรรจุร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภา ครั้งที่สองเมื่อรัฐสภาลงมติเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมในวาระที่สามแล้วซึ่งเป็นการทำประชามติ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๖ (๘) และครั้งที่สามเมื่อจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่แล้วเสร็จ

๕. ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมของข้าพเจ้ากับคณะ นอกจากเพิ่มเติม หมวด ๑๕/๑ การจัดทำ รัฐธรรมนูญฉบับใหม่แล้ว ยังแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๖ ที่อยู่ในหมวด ๑๕ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ซึ่งเมื่อรัฐสภาลงมติเห็นชอบในการพิจารณา วาระที่สามแล้ว ต้องจัดให้มีการออกเสียงประชามติ และผลประชามติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมก่อนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๖ (๘) จึงจะนำขึ้น ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยได้

การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่จะเริ่มต้นเมื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย ในร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและประกาศในราชกิจจานุเบกษาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๖ (๗) ประกอบ

มาตรา ๘๑ และมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมแล้ว ซึ่งตามมาตรา ๕ แห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมของข้าพเจ้ากับคณะ ให้ตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้มีการรับสมัครเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมใช้บังคับ ดังนั้น ประชาชนผู้ออกเสียงประชามติซึ่งได้เห็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมจะทราบโดยชัดเจนว่าการออกเสียงเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเท่ากับเห็นชอบให้มีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ด้วย

นอกจากนี้ ในร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมของข้าพเจ้ากับคณะ มาตรา ๔ ส่วนที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๕๖ (๑๑) ถึง (๑๓) บัญญัติชัดเจนว่าเมื่อการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เสร็จแล้ว ต้องจัดให้มีการออกเสียงประชามติ โดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ต้องเผยแพร่เนื้อหาของร่างรัฐธรรมนูญให้ประชาชนรับทราบเป็นการทั่วไปผ่านสื่อมวลชน เวทีแสดงความคิดเห็น และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทุกประเภท โดยให้ผู้ที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญได้แสดงความคิดเห็นโดยเสรีภายใต้กรอบของกฎหมาย หากคะแนนการออกเสียงประชามติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญ จึงจะนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยได้ หากคะแนนการออกเสียงประชามติไม่เห็นชอบ ร่างรัฐธรรมนูญก็ตกไป

ดังนั้น กระบวนการในการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ตามร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่ข้าพเจ้ากับคณะเสนอจึงมีการทำประชามติตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๖๔ โดยครบถ้วน

๖. ตามข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง การทำประชามติแต่ละครั้ง ใช้งบประมาณกว่า ๓,๐๐๐ ล้านบาท การทำประชามติก่อนบรรจุร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณแผ่นดินซึ่งมาจากภาษีอากรที่เก็บจากประชาชนโดยไม่มีประโยชน์และไม่มีเหตุผล ดังนี้

๖.๑ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๖ (๑) ญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญอาจเสนอได้โดยคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรร่วมกับสมาชิกวุฒิสภา หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการพิจารณาของรัฐสภา รัฐสภาอาจไม่รับหลักการในการพิจารณาวาระที่หนึ่ง ซึ่งทำให้ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมตกไป แม้รับหลักการในวาระที่หนึ่ง รัฐสภาก็อาจแก้ไขเนื้อหาจนแตกต่างจากร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่เสนอมาอย่างมาก และรัฐสภาอาจมีมติไม่เห็นชอบในวาระที่สามซึ่งก็ทำให้ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมตกไปเช่นกัน

การจะทราบว่ารัฐสภาต้องการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่จึงอยู่ที่การออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกรัฐสภาในการพิจารณาวาระที่สามให้ได้ตามจำนวนที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๖ (๖) ก่อนหน้านั้นยังไม่อาจทราบว่ารัฐสภาต้องการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่หรือไม่ การให้จัดทำประชามติก่อนรัฐสภาจะบรรจุระเบียบวาระและก่อนการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมจึงไม่มีเหตุผล

๖.๒ การทำประชามติก่อนบรรจุร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภากับการทำประชามติหลังรัฐสภาลงมติเห็นชอบในการพิจารณาวาระที่สามแล้ว เหมือนกันตรงที่เป็นคำถามประชาชนว่าต้องการให้จัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่หรือไม่ แต่ต่างกันที่ในการทำประชามติก่อนบรรจุร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภา ประชาชนไม่ทราบเลยว่าการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่มีกระบวนการอย่างไร องค์กรใดมาจัดทำ ที่มาของบุคคลในองค์กรนั้นเป็นอย่างไร ในขณะที่การทำ

ประชามติหลังรัฐสภาลงมติเห็นชอบในการพิจารณาวาระที่สามแล้ว ประชาชนได้รับทราบข้อมูลกระบวนการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่โดยละเอียด การทำประชามติก่อนบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาโดยไม่มีข้อมูลให้ประชาชนทราบเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ จึงไม่มีเหตุผลหรือประโยชน์ใด

๖.๓ ผลการทำประชามติก่อนบรรจุร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาไม่ผูกพันสมาชิกรัฐสภา แม้ผลประชามติเห็นชอบอย่างท่วมท้นให้จัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ สมาชิกรัฐสภาจะลงมติไม่เห็นชอบก็ได้ ต่างจากผลการทำประชามติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๖ (๘) ซึ่งทำให้มีการนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายต่อไป การทำประชามติก่อนบรรจุร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาจึงมีแต่สิ้นเปลืองงบประมาณแผ่นดินและไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใด

เมื่อร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช (แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๕๖ และเพิ่มเติมหมวด ๑๕/๑ การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่) ที่ข้าพเจ้ากำกับคณะเสนอเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๖ (๒) ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๑๑๙ และไม่ขัดต่อคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๔/๒๕๖๔ ตามที่กราบเรียนไปข้างต้น ทั้งไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ซึ่งห้ามแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่เป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐ การที่ประธานรัฐสภาไม่บรรจุญัตติร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาทำให้รัฐสภาไม่สามารถใช้หน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวได้ จึงเป็นกรณีปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของรัฐสภาที่เกิดขึ้นแล้วและยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในเรื่องนี้

ข้าพเจ้าในฐานะสมาชิกรัฐสภาจึงขอเสนอญัตตินี้ ตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๓๑ ขอให้รัฐสภามีมติว่ากรณีมีปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของรัฐสภาตามมาตรา ๒๑๐ (๒) ของรัฐธรรมนูญ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า “รัฐสภาจะบรรจุวาระและพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่มีบทบัญญัติให้จัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โดยยังไม่มีผลการออกเสียงประชามติว่าประชาชนประสงค์จะให้มีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ได้หรือไม่” และถ้าหากว่ารัฐสภาสามารถบรรจุร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่มีบทบัญญัติให้จัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ได้แล้ว การจัดให้ประชาชนผู้ทรงอำนาจสถาปนารัฐธรรมนูญออกเสียงประชามติเสียก่อนว่าสมควรมีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่หรือไม่ จะสามารถกระทำในขั้นตอนที่รัฐสภาลงมติให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมในวาระสามแล้ว โดยสอบถามไปพร้อมกับกรณีตามมาตรา ๒๕๖ (๘) ได้หรือไม่ เพื่อให้สอดคล้องกับคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๖๔ หากไม่ได้จะต้องสอบถามในขั้นตอนใด ทั้งนี้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๑๐ (๒) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗ (๒) มาตรา ๔๑ วรรคสอง (๔) และมาตรา ๔๔

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดบรรจุญัตตินี้เป็นญัตติด่วนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมรัฐสภา เพื่อให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาได้พิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง
(ลงชื่อ) ชูศักดิ์ ศิรินิล ผู้เสนอ
(รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล)
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
ในฐานะสมาชิกรัฐสภา

ผู้รับรอง (ญัตติ เรื่อง ขอเสนอญัตติตามข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๓๑ ให้รัฐสภามีมติ
ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๑๐ (๒))

๑. นายรังสรรค์ มณีรัตน์	๒. นายณณัฐ หงษ์ชูเวช
๓. นายพนม โพธิ์แก้ว	๔. นายเพชร จันทรวงทอง
๕. นายรัฐ คลังแสง	๖. นางพรรณสิริ กุลนาถศิริ
๗. นายสมเกียรติ ตันดิลกตระกูล	๘. นายเลิศศักดิ์ พัฒนชัยกุล
๙. นายศรัณย์ ทิมสุวรรณ	๑๐. นางสาวชนก จันทาทอง
๑๑. นางสาวสร้อยสนันท์ อรรถนพพร	๑๒. นายชูศักดิ์ แม่นทิม
๑๓. นายศักดิ์ชาย ตันเจริญ	๑๔. นายพรเทพ พุนศรีธนากุล
๑๕. นางนุชนาถ จารุงษ์เสถียร	๑๖. นายจิรวุฒน์ ศิริพานิชย์
๑๗. นายโอชิษฐ์ เกียรติก่อชูชัย	๑๘. นางสาวศรีญาดา ปาภิมาพันธ์
๑๙. นายนรเสฏฐ์ ศิริโรจนกุล	๒๐. นางมนพร เจริญศรี
๒๑. นายชนินทร์ รุ่งธนเกียรติ	๒๒. นายทรงยศ รามสูต
๒๓. พลตำรวจตรี สุรพล บุญมา	๒๔. นายอนันต์ ปริดาสุทธิจิตต์
๒๕. นายธีระชัย แสนแก้ว	๒๖. นายวรวงศ์ วรปัญญา
๒๗. นายสิทธิชัย หล่อประสงค์สุข	๒๘. นางเทียบจุกา ขาวขำ
๒๙. นายสยาม หัตถสงเคราะห์	๓๐. นางสาวธีรรัตน์ สำเร็จวานิชย์
๓๑. นายธนาธร โล่ห์สุนทร	๓๒. นายมนัสนันท์ หลีนวรรตน์
๓๓. นางสาวธัญธารีย์ สันตพันธ์	๓๔. นายศิริสิทธิ์ เลิศด้วยลาภ
๓๕. นางสาวเพ็ญชิสรา หงษ์อุปถัมภ์ชัย	๓๖. นางสาวชัตติยา สวัสดิผล
๓๗. นางสาวปิยะรัฐชัย ตียะไพรัช	๓๘. นางสาววิภาณี ภูค่างวงศ์
๓๙. นางจิตติมา ฉายแสง	๔๐. นายदनุพร ปุณณกันต์
๔๑. นายเชิงชาย ชาลีรินทร์	๔๒. นายพัฒนา สัพโส
๔๓. นายโกศล ปัทมะ	๔๔. นางสาวพิมพ์พิชชา ชัยศุภกิจเจริญ
๔๕. นางสาวจิราพร สิ้นธุไพร	๔๖. นางสาวกิตติ์ธัญญา วาจาดี
๔๗. นายชูชัย มุ่งเจริญพร	๔๘. นายเกรียงไกร กิตติธเนศวร
๔๙. นายวันนวัติ สมบูรณ์	๕๐. นายณัฐพงษ์ สุปรียศิลป์
๕๑. นายนรากร นาเมืองรักษ์	๕๒. นายไชยา พรหมา
๕๓. นายสุรพงษ์ เตาะเจริญสุข	๕๔. นายภาควัต ศรีสุรพล
๕๕. นางสาวศรีโสภา โกฏคำลือ	๕๖. นายจิตติพงษ์ วิริยะโรจน์
๕๗. นายเกษม อุประ	๕๘. นายประเสริฐ บุญเรือง
๕๙. นายวรสิทธิ์ กัลป์ตินันท์	๖๐. นายสุรชาติ ชาญประดิษฐ์
๖๑. นายสิงหนภ ดินาง	๖๒. นายประยุทธ์ ศิริพานิชย์
๖๓. นายกิตติ สมทรัพย์	๖๔. นายกิตติศักดิ์ คณาสวัสดิ์
๖๕. นายศักดิ์ดา วิเชียรศิลป์	๖๖. นายเทอดชาติ ชัยพงษ์
๖๗. นายจักรวาล ชัยวิรัตน์กุล	๖๘. นายภาณุ พรวัฒนา
๖๙. นายณพล เขยคำแหง	๗๐. นายบุญแก้ว สมวงค์

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..)
พุทธศักราช

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเพิ่มเติมหมวด ๑๕/๑ การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่

เหตุผล

ด้วยมาตรา ๒๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญไว้อย่างเข้มงวด กล่าวคือการพิจารณาญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมในวาระที่หนึ่งชั้นรับหลักการ นอกจากต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาแล้ว ในจำนวนนี้ยังต้องมีสมาชิกวุฒิสภาเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา ในวาระที่สามนอกจากต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาแล้ว ในจำนวนนี้ต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองที่สมาชิกมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือรองประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของทุกพรรคการเมืองดังกล่าวรวมกัน และต้องมีสมาชิกวุฒิสภาเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภาอีกด้วย นอกจากนี้กรณีเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมในบางหมวดหรือในบางเรื่องตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕๖ (๘) ก่อนดำเนินการนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายจะต้องจัดให้มีการออกเสียงประชามติด้วย ทำให้การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญทำได้ยากจนถึงไม่อาจแก้ไขได้ ซึ่งขัดต่อหลักการทั่วไปของรัฐธรรมนูญที่ดีที่ต้องให้รัฐธรรมนูญมีลักษณะพลวัตไม่ใช่การหยุดนิ่ง เพราะเมื่อยามประเทศต้องการให้เกิดการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงภายในประเทศหรือสถานการณ์โลกก็สามารถที่จะดำเนินการได้ เฉกเช่นรัฐธรรมนูญที่เคยใช้บังคับมาในอดีต และโดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้จัดทำขึ้นภายใต้สถานการณ์พิเศษที่ประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำอย่างแท้จริง อีกทั้งมีบทบัญญัติหลายประการที่ไม่สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย และไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนโดยรวม ประกอบกับมีข้อเรียกร้องของประชาชนหลายภาคส่วนที่ต้องการได้รัฐธรรมนูญที่เป็นของประชาชนที่ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนการจัดทำจนถึงการให้ความเห็นชอบ จึงสมควรเพิ่มหมวด ๑๕/๑ การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยตั้งแต่มาตรา ๒๕๖/๑ ถึง มาตรา ๒๕๖/๑๕ ด้วยการจัดให้มีสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญและคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อดำเนินการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ จึงจำเป็นต้องตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช นี้

(๕) เมื่อการพิจารณาวาระที่สองเสร็จสิ้นแล้ว ให้รอไว้สิบห้าวัน เมื่อพ้นกำหนดนี้แล้วให้รัฐสภาพิจารณาในวาระที่สามต่อไป

(๖) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามขั้นสุดท้าย ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

(๗) เมื่อการลงมติได้เป็นไปตามที่กล่าวแล้วให้นำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๑ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๘) ก่อนนายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยตาม (๗) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกทั้งสองสภารวมกันมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา หรือของทั้งสองสภารวมกัน แล้วแต่กรณีมีสิทธิเข้าชื่อกันเสนอความเห็นต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกหรือประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณีว่าร่างรัฐธรรมนูญตาม (๗) ขัดต่อมาตรา ๒๕๕ และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับเรื่องดังกล่าวส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง ในระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญนายกรัฐมนตรีจะนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยมิได้”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด ๑๕/๑ การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ มาตรา ๒๕๖/๑ ถึงมาตรา ๒๕๖/๑๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

“หมวด ๑๕/๑

การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่

มาตรา ๒๕๖/๑ ให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญทำหน้าที่จัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ตามหมวดนี้ ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสองร้อยคน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในแต่ละจังหวัด

การคำนวณจำนวนสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญของแต่ละจังหวัดจะพึงมี ให้ใช้จำนวนราษฎรทั้งประเทศตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญเฉลี่ยด้วยจำนวนสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญจำนวนสองร้อยคน จำนวนที่ได้รับให้ถือว่าเป็นจำนวนราษฎรต่อสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญหนึ่งคน

จังหวัดใดมีราษฎรไม่ถึงเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญหนึ่งคนตามวรรคสอง ให้มีสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญในจังหวัดนั้นได้หนึ่งคน จังหวัดใดมีราษฎรเกินจำนวนราษฎรต่อสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญหนึ่งคน ให้มีสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญในจังหวัดนั้นเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนทุกจำนวนราษฎรที่ถึงเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญหนึ่งคน

เมื่อได้จำนวนสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญของแต่ละจังหวัดตามวรรคสองและวรรคสามแล้ว ถ้าจำนวนสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญยังไม่ครบสองร้อยคน จังหวัดใดที่มีเศษที่เหลือจากการคำนวณตามวรรคสามมาก

ที่สุดให้จังหวัดนั้นมีสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน และให้เพิ่มสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญตามวิธีการดังกล่าวแก่จังหวัดที่มีเศษที่เหลือจากการคำนวณนั้นในลำดับรองลงมาตามลำดับจนครบจำนวนสองร้อยคน

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญให้ใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง

มาตรา ๒๕๖/๒ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้ที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ ในวันเลือกตั้ง
- (๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปี นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งหรือเป็นบุคคลที่เกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง หรือเคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีการศึกษา หรือเคยรับราชการหรือปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐหรือเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง แล้วแต่กรณีเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปี

มาตรา ๒๕๖/๓ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ

- (๑) เป็นบุคคลซึ่งมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามมาตรา ๙๘ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๒) (๑๓) (๑๕) (๑๖) (๑๗) หรือ (๑๘)
- (๒) เป็นข้าราชการการเมือง
- (๓) เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือรัฐมนตรี

มาตรา ๒๕๖/๔ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่มีเหตุแห่งการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ตามหมวดนี้

การกำหนดวันเลือกตั้งตามวรรคหนึ่งให้กระทำโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ซึ่งต้องกำหนดให้เป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการแนะนำตัวผู้สมัครอย่างเท่าเทียมกัน

การเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญให้ใช้วิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ โดยให้ผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญได้หนึ่งคน และจะลงคะแนนเลือกผู้สมัครผู้ใดหรือจะลงคะแนนไม่เลือกผู้ใดเลยก็ได้

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามในการใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามมาตรา ๙๕ และมาตรา ๙๖ ของรัฐธรรมนูญ

หลักเกณฑ์และวิธีการในการเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

เมื่อได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรับรองผลการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันเลือกตั้ง โดยให้ผู้สมัครที่ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงตามลำดับจนครบตามจำนวนสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญที่พึงมีในแต่ละจังหวัดเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ เริ่มตั้งแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา ๒๕๖/๕ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลง เมื่อ

(๑) สภาร่างรัฐธรรมนูญสิ้นสุด

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๒๕๖/๒ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๕๖/๓

เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญว่างลงเพราะเหตุอื่นใดนอกจากที่ถึงคราวออกตามมาตรา ๒๕๖/๑๔ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเลื่อนบุคคลผู้ที่ได้คะแนนในลำดับต่อไปในการเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นบุคคลผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง ภายในกำหนดเวลาสิบห้าวัน เว้นแต่ระยะเวลาการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญของสภาร่างรัฐธรรมนูญจะเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน

ในกรณีตำแหน่งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใดและยังไม่มี การเลื่อนลำดับขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างตามวรรคสองหรือเป็นกรณีที่ไม่มีบุคคลที่จะเลื่อนลำดับขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างได้ให้สภาร่างรัฐธรรมนูญประกอบด้วยสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญเท่าที่มีอยู่ แต่ทั้งนี้สภาร่างรัฐธรรมนูญต้องมีจำนวนสมาชิกเหลืออยู่ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕๖/๑

มาตรา ๒๕๖/๖ สภาร่างรัฐธรรมนูญมีประธานสภาคนหนึ่งและรองประธานสภาคนหนึ่งหรือสองคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากสมาชิกแห่งสภาร่างรัฐธรรมนูญตามมติของสภาร่างรัฐธรรมนูญ และให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญมีหน้าที่และอำนาจดำเนินการของสภาร่างรัฐธรรมนูญตามหมวดนี้ รองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญมีหน้าที่และอำนาจตามที่ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญมอบหมาย และปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญในกรณีที่ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

กรณีประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้และไม่มีรองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญปฏิบัติหน้าที่แทนตามวรรคสอง ให้ที่ประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญเลือกสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานการประชุมในคราวนั้น เพื่อดำเนินการประชุมต่อไปได้

มาตรา ๒๕๖/๗ ให้สภาร่างรัฐธรรมนูญแต่งตั้งคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญขึ้นคณะหนึ่งทำหน้าที่ยกร่างรัฐธรรมนูญตามแนวทางที่สภาร่างรัฐธรรมนูญกำหนด เพื่อเสนอต่อสภาร่างรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วยกรรมการจำนวนสี่สิบเจ็ดคน ซึ่งแต่งตั้งจากสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญจำนวนยี่สิบสี่คนจาก

ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายมหาชน ผู้เชี่ยวชาญสาขารัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ ผู้มีประสบการณ์ด้านการเมือง การบริหารราชการแผ่นดินและการร่างรัฐธรรมนูญจำนวนรวมยี่สิบสามคน ซึ่งสภาร่างรัฐธรรมนูญแต่งตั้งจากรายชื่อที่เสนอโดยสภาผู้แทนราษฎรจำนวนสิบสองคน ตามอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร และจากการเสนอชื่อโดยวุฒิสภาจำนวนห้าคน และคณะรัฐมนตรีจำนวนหกคน

การแต่งตั้งกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญในส่วนของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญให้คำนึงถึงสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญในภูมิภาคต่าง ๆ อย่างเป็นธรรม

มาตรา ๒๕๖/๘ เงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นของประธานและรองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญและกรรมการที่สภาร่างรัฐธรรมนูญแต่งตั้งให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๒๕๖/๙ สภาร่างรัฐธรรมนูญต้องจัดทำร่างรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่มีการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญครั้งแรก ซึ่งต้องจัดให้มีขึ้นไม่ช้ากว่าสามสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรับรองผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ

การที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎรไม่เป็นเหตุกระทบกระเทือนการปฏิบัติหน้าที่ของสภาร่างรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง

ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญให้สภาร่างรัฐธรรมนูญจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทั่วไป และประชาชนในทุกจังหวัดอย่างทั่วถึง โดยให้สภาร่างรัฐธรรมนูญ คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจัดให้มีการเผยแพร่เนื้อหาสาระและความคืบหน้าในการร่างรัฐธรรมนูญผ่านสื่อมวลชนและเวทีแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ

การจัดทำร่างรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหมวด ๑ และหมวด ๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจะกระทำมิได้

กรณีที่รัฐสภาวินิจฉัยว่าร่างรัฐธรรมนูญมีลักษณะตามวรรคสี่ให้ร่างรัฐธรรมนูญเป็นอันตกไป

มาตรา ๒๕๖/๑๐ การพิจารณาและจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ การประชุม การลงมติ การแต่งตั้งกรรมการ และการดำเนินการของกรรมการ การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย และกิจการอื่นเพื่อดำเนินการตามหมวดนี้ ให้นำข้อบังคับการประชุมรัฐสภามาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๒๐ มาตรา ๑๒๔ และมาตรา ๑๒๕ มาใช้บังคับกับการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ และการประชุมของคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญโดยอนุโลม

มาตรา ๒๕๖/๑๑ เมื่อสภาร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว ให้นำเสนอต่อรัฐสภา

ให้รัฐสภาพิจารณาเพื่อให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างรัฐธรรมนูญ หากรัฐสภาพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบตามร่างที่เสนอมา

เมื่อรัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญแล้ว หรือเมื่อพ้นกำหนดเวลาตามวรรคสอง แล้วแต่กรณี ให้รัฐสภาส่งร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าวไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยไม่ชักช้า เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการจัดให้มีการออกเสียงประชามติว่าจะเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญหรือไม่

กรณีที่รัฐสภาให้ความเห็นควรให้แก้ไขเพิ่มเติมหรือไม่ให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญตามวรรคสองให้ส่งร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าวคืนไปยังสภาร่างรัฐธรรมนูญ และให้สภาร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมตามความเห็นของรัฐสภาหรือลงมติยืนยันร่างรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างรัฐธรรมนูญคืน โดยการลงมติยืนยันต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และเมื่อสภาร่างรัฐธรรมนูญได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญหรือได้ลงมติยืนยันร่างรัฐธรรมนูญแล้วให้แจ้งผลการพิจารณาหรือการลงมติยืนยันดังกล่าวไปยังประธานรัฐสภา เพื่อให้รัฐสภาได้พิจารณาให้ความเห็นและดำเนินการส่งร่างรัฐธรรมนูญให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติ

หากสภาร่างรัฐธรรมนูญไม่ลงมติยืนยันด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ภายในกำหนดเวลาตามวรรคสี่ ให้ถือว่าร่างรัฐธรรมนูญเป็นอันตกไป และให้สภาร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญใหม่ให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาตามวรรคสี่ และให้ดำเนินกระบวนการตามมาตรา ๒๕๖/๙ ถึงมาตรา ๒๕๖/๑๑ โดยอนุโลม

ในกรณีไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานรัฐสภา ให้ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญส่งร่างรัฐธรรมนูญไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อดำเนินการตามวรรคสามหรือวรรคสี่ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๕๖/๑๒ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดวันออกเสียงประชามติซึ่งต้องไม่เร็วกว่าเก้าสิบวันและไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่รับร่างรัฐธรรมนูญจากรัฐสภา หรือจากสภาร่างรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี วันออกเสียงประชามติให้กำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักรตั้งแต่เวลาเปิดนาฬิกาจนถึงเวลาสิบเจ็ดนาฬิกา สำหรับหลักเกณฑ์และวิธีการออกเสียงประชามติให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจัดให้มีการเผยแพร่เนื้อหาของร่างรัฐธรรมนูญให้ประชาชนรับทราบเป็นการทั่วไปผ่านสื่อมวลชน เวทีแสดงความคิดเห็น และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทุกประเภท โดยให้ผู้ที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญได้แสดงความคิดเห็นโดยเสรีภายใต้กรอบของกฎหมาย

เมื่อการออกเสียงประชามติเสร็จสิ้นแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการออกเสียงประชามติให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันออกเสียงประชามติ หากคะแนนการออกเสียงประชามติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญให้ดำเนินการตามมาตรา ๒๕๖/๑๓ ต่อไป แต่หากคะแนนการออกเสียงประชามติไม่เห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญ ให้ร่างรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป และให้แจ้งผลการออกเสียงประชามติให้ประธานรัฐสภาหรือประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณีทราบโดยเร็ว

มาตรา ๒๕๖/๑๓ เมื่อผลการออกเสียงประชามติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญ ให้ประธานรัฐสภาหรือประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณีนำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย และให้นำความในมาตรา ๘๑ วรรคสอง และมาตรา ๑๔๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลมโดยให้ประธานรัฐสภาหรือประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา ๒๕๖/๑๔ สภาร่างรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลงในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) สภาร่างรัฐธรรมนูญมีจำนวนสมาชิกเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง

(๒) สภาร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลา

ตามมาตรา ๒๕๖/๙ วรรคหนึ่ง

(๓) เมื่อร่างรัฐธรรมนูญตกไปตามมาตรา ๒๕๖/๙ วรรคห้า หรือมาตรา ๒๕๖/๑๒ วรรคสาม

(๔) เมื่อร่างรัฐธรรมนูญได้ประกาศใช้บังคับเป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

มาตรา ๒๕๖/๑๕ ถ้าร่างรัฐธรรมนูญที่จัดทำขึ้นตามหมวดนี้ตกไป คณะรัฐมนตรี หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา มีสิทธิเสนอญัตติต่อรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภามีมติให้มีการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ตามหมวดนี้ก็ได้ การออกเสียงลงคะแนนให้ความเห็นชอบของรัฐสภาต้องได้เสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ทั้งนี้บุคคลผู้ที่เคยเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญจะเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญอีกมิได้

เมื่อรัฐสภามีมติอย่างหนึ่งอย่างใดตามวรรคหนึ่งแล้วจะมีการเสนอญัตติตามวรรคหนึ่งอีกมิได้ เว้นแต่จะมีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งใหม่แล้ว”

มาตรา ๕ ในวาระเริ่มแรกให้ตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้มีการรับสมัครเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..)
พุทธศักราช

๑. กำหนดชื่อเรียกของรัฐธรรมนูญว่า “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช” (มาตรา ๑)

๒. กำหนดวันมีผลใช้บังคับของรัฐธรรมนูญให้นับตั้งแต่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป (มาตรา ๒)

๓. ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ และวิธีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญและให้ใช้ความใหม่แทน (มาตรา ๓) โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๓.๑ ผู้ตัดข้อแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาจากคณะรัฐมนตรี หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาหรือจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย (ตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันกำหนดจำนวน ส.ส. ไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้า หรือ ส.ส. และ ส.ว. รวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของสภาผู้แทนราษฎรหรือของทั้งสองสภา แล้วแต่กรณี)

๓.๒ ผู้ตัดข้อแก้ไขเพิ่มเติมต้องเสนอเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและให้รัฐสภาพิจารณาเป็นสามวาระ (เช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญที่ใช้บังคับอยู่)

๓.๓ การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับหลักการให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมนั้นไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา (ทั้งนี้ โดยตัดส่วนที่ต้องมีเสียงของสมาชิกวุฒิสภาให้ความเห็นชอบไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามด้วยออก)

๓.๔ การพิจารณาในวาระที่สองขึ้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมด้วย

๓.๕ เมื่อการพิจารณาในวาระที่สองเสร็จสิ้นแล้ว ให้รอไว้สิบห้าวันเมื่อพ้นกำหนดนั้นแล้ว ให้รัฐสภาพิจารณาในวาระที่สามต่อไป

๓.๖ การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามขั้นสุดท้าย ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา (ทั้งนี้ โดยตัดส่วนที่จะต้องมีส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองที่สมาชิกมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ประธานหรือรองประธานสภาผู้แทนราษฎร รวมถึงส่วนที่จะต้องให้สมาชิกวุฒิสภาให้ความเห็นชอบด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามออก)

๓.๗ เมื่อการลงมติได้เป็นไปตามที่กล่าวแล้ว ให้นำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๑ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม (ซึ่งเป็นไปตามหลักการเดิมที่ใช้บังคับในปัจจุบัน)

๓.๘ ก่อนนายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย ให้สิทธิแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกทั้งสองสภารวมกันมีจำนวนไม่น้อยกว่า หนึ่งในห้าของสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภาหรือของทั้งสองสภารวมกัน แล้วแต่กรณีเข้าชื่อกันเสนอความเห็นต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกหรือประธานรัฐสภาว่าร่างรัฐธรรมนูญขัดต่อมาตรา ๒๕๕ ได้ ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญนายกรัฐมนตรีจะนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวขึ้นทูลเกล้าฯ มิได้

๔. ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด ๑๕/๑ การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ตั้งแต่มาตรา ๒๕๖/๑ ถึงมาตรา ๒๕๖/๑๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ (มาตรา ๔) โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๔.๑ ให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญ ทำหน้าที่จัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ตามหมวดนี้ ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๒๐๐ คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในแต่ละจังหวัด โดยให้ใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง (มาตรา ๒๕๖/๑)

๔.๒ กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ เช่น ต้องมีสัญชาติไทยโดยการเกิด มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง (มาตรา ๒๕๖/๒)

๔.๓ กำหนดลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ โดยนำลักษณะต้องห้ามของผู้สมัคร ส.ส. ในมาตรา ๙๘ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๒) (๑๓) (๑๕) (๑๖) (๑๗) หรือ (๑๘) มาใช้บังคับ และต้องไม่เป็นข้าราชการการเมือง หรือเป็น ส.ส. , ส.ว. หรือรัฐมนตรี (มาตรา ๒๕๖/๓)

๔.๔ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่มีเหตุแห่งการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาให้ใช้วิธีการออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ เช่นเดียวกับการเลือกตั้ง ส.ส. ส่วนคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญให้นำมาตรา ๙๕ และมาตรา ๙๖ ของรัฐธรรมนูญมาใช้บังคับ (มาตรา ๒๕๖/๔)

๔.๕ กำหนดเหตุของการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ กรณีตำแหน่งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญว่างลง (มาตรา ๒๕๖/๕)

๔.๖ กำหนดให้มีตำแหน่งประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญและรองประธานสภาคนหนึ่งหรือสองคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ และกำหนดหน้าที่และการปฏิบัติหน้าที่ของประธานและรองประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๕๖/๖)

๔.๗ ให้สภาร่างรัฐธรรมนูญแต่งตั้งคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วย กรรมการจำนวน ๔๗ คน โดยแต่งตั้งจากสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ๒๔ คน ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายมหาชนสาขารัฐศาสตร์หรือรัฐประศาสนศาสตร์ และจากผู้มีประสบการณ์ด้านการเมือง การบริหารราชการแผ่นดินและการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งสภาร่างรัฐธรรมนูญแต่งตั้งจากรายชื่อที่เสนอโดย สภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๑๒ คน (ตามอัตราส่วนของจำนวน ส.ส.ของแต่ละพรรค) วุฒิสภา ๕ คน และ คณะรัฐมนตรี ๖ คน รวมเป็น ๒๔ คน (มาตรา ๒๕๖/๗)

๔.๘ กำหนดเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนของประธานและรองประธาน และสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ให้ทำเป็นพระราชกฤษฎีกา (มาตรา ๒๕๖/๘)

๔.๙ กำหนดให้สภาร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่มีการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญครั้งแรก กรณีครบวาระของสภาผู้แทนราษฎร หรือ ยุบสภาไม่กระทบการทำหน้าที่ของสภาร่างรัฐธรรมนูญ กำหนดเรื่องการรับฟังความคิดเห็นของ ประชาชนต้องทำในทุกจังหวัดอย่างทั่วถึง และกำหนดห้ามมิให้มีการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการ แก้ไขเพิ่มเติมหมวด ๑ และหมวด ๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (มาตรา ๒๕๖/๙)

๔.๑๐ ให้นำข้อบังคับการประชุมรัฐสภา รวมถึงเรื่องการประชุมตามมาตรา ๑๒๐ เรื่องเอกสิทธิ์ตามมาตรา ๑๒๔ และมาตรา ๑๒๕ มาใช้กับการพิจารณาและจัดทำร่างรัฐธรรมนูญของ สภาร่างรัฐธรรมนูญและคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๕๖/๑๐)

๔.๑๑ กำหนดขั้นตอนภายหลังเมื่อสภาร่างรัฐธรรมนูญจัดทำร่างรัฐธรรมนูญเสร็จสิ้น ให้เสนอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญ หากรัฐสภาไม่ให้ความเห็น ชอบหรือมีความเห็นควรให้แก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญให้ส่งคืนสภาร่างรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาแก้ไข เพิ่มเติมตามความเห็นของรัฐสภาหรือลงมติยืนยันด้วยเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสภา ร่างรัฐธรรมนูญเท่าที่มีอยู่ และเมื่อสภาร่างรัฐธรรมนูญได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญหรือได้ลงมติยืนยัน แล้ว ให้แจ้งต่อประธานรัฐสภาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นและดำเนินการส่งให้คณะกรรมการเลือกตั้ง ดำเนินการเพื่อให้มีการออกเสียงประชามติและการเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๕๖/๑๑)

๔.๑๒ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศวันออกเสียงประชามติตามกฎหมายว่าด้วย การออกเสียงประชามติต้องไม่เร็วกว่าเก้าสิบวันและไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันที่รับ ร่างรัฐธรรมนูญจากรัฐสภา หรือจากสภาร่างรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี โดยให้เป็นวันเดียวกันทั่ว ราชอาณาจักรและให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี เมื่อการออกเสียงประชามติเสร็จสิ้นแล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการออกเสียงประชามติให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วัน ออกเสียงประชามติ หากคะแนนการออกเสียงประชามติเห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญให้ดำเนินการ ตามมาตรา ๒๕๖/๑๓ แต่หากคะแนนการออกเสียงประชามติไม่เห็นชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญให้เป็น อันตกไป และให้แจ้งผลการออกเสียงประชามติให้ประธานรัฐสภาหรือประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณีทราบโดยเร็ว (มาตรา ๒๕๖/๑๒)

๔.๑๓ กำหนดขั้นตอนการนำร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านประชามติขึ้นทูลเกล้าฯ
(มาตรา ๒๕๖/๑๓)

๔.๑๔ กำหนดเหตุของการสิ้นสุดของสภาร่างรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๕๖/๑๔)

๔.๑๕ กรณีที่ร่างรัฐธรรมนูญตกไปให้คณะรัฐมนตรี หรือ ส.ส. หรือ ส.ส. และ ส.ว. ร่วมกัน
มีสิทธิเสนอญัตติต่อรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภามีมติให้มีการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ตามหมวดนี้ก็ได้
(มาตรา ๒๕๖/๑๕)

๕. ให้มีการรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่
รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ (มาตรา ๕)